

Małgorzata Nowak

Temat rozprawy: Bóg - szatan - zło. W kręgu byronicznych fascynacji Juliusza Słowackiego

Rozprawa traktuje o problematyce zła w twórczości Juliusza Słowackiego rozpatrywanej w odniesieniu do dzieł George'a Gordona Byrona - jednego z poetów, który miał największy wpływ na kształtowanie się twórczości polskiego romantyka. Najważniejsze jest jednak nie to, jak Słowacki korzystał z utworów Anglika pod względem warsztatowym, ale jak rozpatrywał podobne wątki i motywy (szczególnie związane z demonizmem i wizją Boga) oraz jak dalece Byron uformował jego intelektualne postrzeganie zła. Opis tych mechanizmów jest głównym celem rozprawy. Dysertacja podzielona jest na cztery rozdziały. Pierwszy z nich poświęcony jest powieściom poetyckim Słowackiego i Byrona. Analizy utworów takich jak "Jan Bielecki", "Arab" i "Lambro", wykorzystujące jako kontekst "Korsarza" i "Larę", skupiają się głównie na najistotniejszych modyfikacjach wprowadzanych przez Słowackiego w bezpośrednim intertekstualnym dialogu z Byronem oraz wnioskach co do natury zła. Rozdział drugi zawiera porównanie "Kordiana" z "Kainem", natomiast trzeci - "Horsztyńskiego" z "Manfredem". Obie partie rozprawy skupiają się na sposobach, w jaki poeci próbują odpowiedzieć na pytania o teodyceę, niezawinione cierpienie, możliwości poznawcze człowieka, a także obecność Boga i Szatana w procesie dziejowym (i prawdziwą naturę tego drugiego). Rozdział czwarty jest próbą prześledzenia ewolucji wcześniej analizowanych wątków w dziełach Słowackiego z okresu genezyjskiego ("Księdzu Marku" i "Samuelu Zborowskim"), a tym samym roli Byrona w twórczości polskiego poety po tzw. przełomie mistycznym. Zaplecze metodologiczne pracy stanowią, prócz komparatystyki i close readingu, koncepcje Odoona Marquarda oraz Paula Ricoeura, dotyczące odpowiednio teodycei oraz symboliki zła.